

100. obletnica Ortopedske bolnišnice Valdoltra

Venčeslav Pišot

Temelje današnje bolnišnice Valdoltra je pred sto leti na mirnem in lepem delu jadranske obale med Koprom in Trstom, poraslem s trto in oljkami, prežetim z energijo sonca in morja, poletnega maestrala in zimske burje, postavila skupina plemenitih in pogumnih mož in žena v človekoljubni želji pomagati trpečim.

Prav v povezavi naravne energije kraja ter pozitivne energije človeškega hotenja in ustvarjanja je bistvo preživetja Valdoltre tudi v najtežjih zgodovinskih trenutkih in hkrati skrivnost njenega stalnega ter premočrnega razvoja.

Prvotno Obmorsko okrevališče je bilo zgrajeno z donacijami v pičlih petih letih na pobudo Društva prijateljev otrok iz Trsta ter ob podpori avstro-ogrškega Rdečega križa. Kljub zavajajočemu imenu je bila to zdravstvena ustanova na ravni tedanjih naj-sodobnejših sanatorijev za konzervativno in operativno zdravljenje skrofuloze in kostno-sklepne tuberkuloze.

Po prvi svetovni vojni se je v kraljevini Italiji okrevališče leta 1929 preimenovalo v bolnišnico, *Ospedale Marino »Duchessa Elena d'Aosta«*, kar je bilo priznanje za stalen napredek in strokovni razvoj pri zdravljenju tuberkuloze.

Boju s to boleznijo se je Valdoltra posvetila tudi v prvih povojnih letih v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Velikopotezne načrte o vsedržavnem centru z zmogljivostjo več tisoč postelj so preprečili razmejitveni nesporazumi na področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Zato se je bolnišnica, komaj preimenovana v Zvezni inštitut, leta 1947

začasno preselila v Rovinj in kasneje v Staro goru pri Gorici.

Po daljšem obdobju in temeljiti obnovi je poleti 1952 ponovno zaživela kot Bolnica za kostno tuberkulozo Valdoltra pod strokovnim vodstvom prof. Bogdana Breclja in ob pomoči gostujočih zdravnikov Ortopedske klinike.

S prihodom novega ravnatelja, kirurga po izobrazbi in duši, se je leta 1958 začelo novo obdobje samostojnega razvoja. Valdoltra je dobila svoje prve zdravnike specialiste, vpeljane so bile nove operativne metode, ki so omogočile krajše in bolj uspešno zdravljenje, število primerov kostno-sklepne tuberkuloze pa je pričelo tudi naglo upadati zaradi preventivnih zdravstvenih ukrepov in vesplošnega izboljšanja socialnih razmer. To je bil prelomni trenutek, ko se je pri iskanju novih možnosti in izzivov vodstvo bolnišnice pravilno odločilo, da njeno delovanje usmeri na področje v svetu hitro razvijajoče se medicinske veje, ki preprečuje in zdravi bolezni in poškodbe gibal – v ortopedijo.

Njenemu neslutnemu napredku je sledila Ortopedska bolnišnica Valdoltra – tako se je na novo preimenovala leta 1962 – v naslednjih desetletjih. Želja dohieteti in obstati v družbi najboljših vzornikov doma in v svetu je dajala spodbudo, polet in moč novim generacijam vse do dandanašnje – naše!

In naša generacija je lahko ponosna na bolnišnico, ki se je v samostojni Sloveniji ob partnerski podpori zainteresiranih državnih ustanov – predvsem Ministrstva za zdravje in Zavoda za zdravstveno zavarovanje – s postopno in celovito obnovo, vlaganjem v sodobno opremo in tehnologijo, predvsem pa v

ljudi in znanje, povzpela do današnje vrhunskosti in odličnosti na področju ortopedске diagnostike in kirurgije.

K uresničitvi te stoletne vizije so prispevali številni skromni, marsikdaj danes neznani, a požrtvovalni, k napredku strmeči posamezniki iz vrst zdravnikov, strokovnjaki zdravstvene nege ter množica vseh ostalih sodelavcev, od uprave, kuhinje do vzdrževalcev. Vsak od njih in vsi skupaj so uspeli postaviti temelje in zgraditi to, kar danes naša Valdoltra pomeni v slovenskem in evropskem prostoru.

V skromno zahvalo vsem je zavedanje, da je ob častitljivem jubileju Ortopedska bolnišnica Valdoltra, kljub stotim letom, danes mlad, dinamičen, napreden ortopedski center, največji v Sloveniji, poznan in priznan v širši evropski regiji, pripravljen sprejeti in

reševati strokovne izzive, ki jih danes in v prihodnje zastavlja nezadržan razvoj naše stroke.

Moto sodobne ortopedije »Dodajmo kakovost (gibanja) letom življenja« je pri delu z bolniki spodbujal naše predhodnike. Ta moto vodi tudi nas, ki imamo to srečo, da danes delamo v medsebojno složno povezanem, ustvarjalnem, bolnikom in zaposlenim prijaznem bolnišničnem kolektivu, ponosni na naše poslanstvo in uspehe.

Ta misel naj vodi tudi prihodnje rodove, ki bodo Ortopedsko bolnišnico Valdoltra, to »bolnišnico s pozitivno energijo«, v naslednjih sto letih delovanja popeljali k novim, še višjim in bolj zahtevnim ciljem strokovne popolnosti in poslovne odličnosti v dobro naših bolnikov in slovenske ortopedije.

*prim. mag. Venčeslav Pišot, dr. med., spec.
ortoped
direktor Ortopedske bolnišnice Valdoltra*